

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КРИВОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет мистецтв
Кафедра ДПМ та дизайну

«Допущено до захисту»
Завідувач кафедри

_____Томашевський В.В.
« ____ » _____ 2019 р

Реєстраційний № _____
« ____ » _____ 2019 р.

Кваліфікаційний проект на тему:
ДИЗАЙН-ПРОЕКТ ЕСТЕТИЧНОГО ОФОРМЛЕННЯ
АУДИТОРІЇ №311 КАФЕДРИ ПРАКТИЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ

Кваліфікаційний проект студентки
групи Д-14
ступінь вищої освіти «бакалавр»
напряму підготовки 6.020207 Дизайн
спеціалізація: Дизайн інтер'єру
Дзюби Катерини Ігорівни

Керівник:
ст.викладач, к.пед.н. Саприкіна Л.В.

Оцінка:
Національна шкала

Шкала ECTS _____ Кількість балів _____

Голова ЕК _____
(підпис) (прізвище та ініціали)

Члени ЕК: _____
(підпис) (прізвище та ініціали)

(підпис) (прізвище та ініціали)

(підпис) (прізвище та ініціали)

(підпис) (прізвище та ініціали)

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ ДИЗАЙН-ПРОЕКТУВАННЯ ІНТЕР'ЄРІВ	6
1.1. Дизайн як галузь художнього проектування: типологія, спеціалізації, перспективні напрямки.....	6
1.2. Розвиток дизайну інтер'єру: стильові зміни художньо-архітектурних особливостей	10
1.3. Сучасний дизайн інтер'єру – проектна діяльність зі створення естетичного архітектурно-предметного середовища	16
Висновки до розділу 1	19
РОЗДІЛ 2. СТВОРЕННЯ ДИЗАЙН-ПРОЕКТУ ЕСТЕТИЧНОГО ОФОРМЛЕННЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРИМІЩЕННЯ	21
2.1. Естетичне оформлення навчального середовища аудиторії № 311 кафедри практичної психології КДПУ: мета, завдання	21
2.2. Аналіз аналогів, планування проектних завдань та шляхів виконання практичної роботи.....	24
2.3. Особливості післяпроектної стадії роботи (друк та виготовлення інформаційних стендів, розміщення в інтер'єрі). Собівартість проекту	28
Висновки до розділу 2	31
ВИСНОВКИ	32
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	34
ДОДАТКИ	38
Додаток А.....	38
Додаток Б	46
Додаток Г	51
Додаток Д.....	58

ВСТУП

У вітчизняній та зарубіжній науці (Ж. Бодрійяр, Дж. К. Джонс, В. Глазичев, В. Медведев, Ф. Рунге, М. Єрмаков, І. Удріс та ін.) триває процес подальшого уточнення засад дизайнерської діяльності та її змісту; з'ясовується типологія дизайнерської діяльності; принципи й закономірності дизайну.

Проблемі дизайну середовища, створення архітектурно-предметного простору, зручного й естетично упорядкованого присвячують дослідження науковці: В. Ванслов, Ю.Борев, С. Рапопорт та ін. До питання естетичної діяльності на ниві дизайну та методології дизайн-проекування зверталися Є. Антонович, В. Раннєв, С. Сьомка, В. Шилін та ін.

Проблема естетизації життєвого середовища існування людини в наш час щільно пов'язана з техногенним впливом на життя сучасної людини, зміною образної стилістики в культурі з одного боку, та трансформацією потреб культури масового споживання з іншого боку. Життєве середовище – є елементом системи «людина - життєве середовище», де перебуває або може перебувати людина і де функціонують системи її життєзабезпечення. Компонент життєвого середовища – *соціальне середовище* притаманний тільки людському суспільству. Він у свою чергу поділяється на побутове й виробниче середовище. З названих, «виробниче середовище» є сферою, у якій людина провадить свою трудову й навчальну діяльність, вона володіє певними параметрами, серед яких й психологічно-сприятливі умови праці й навчання, що в свою чергу забезпечуються естетикою оформлення та якістю візуальних комунікацій приміщення.

Серед наукових публікацій, що з'явилися останніми роками щодо застосування арсеналу композиційних засобів для створення комфорту та естетичного задоволення в навчальних інтер'єрах виокремлюються праці С. Михайлова та Л. Кулеєвой, О. Медончак та С. Масловой, О. Рац, Т. Фрейзера.

Пошуки зручного, ергономічно-виправданого та психологічно-сприятливого простору для праці й навчання активізують сучасну дослідну роботу щодо нових методів естетичного впорядкування вулиць, споруд, приміщень та підходів до проектування їх інформаційного й предметного наповнення.

Однак, ця проблема у наш час потребує подальшого активного вирішення через стрімкі технологічні й культурні зміни в суспільстві, які викликають необхідність оновлення, уточнення, пошуків нових методів та засобів естетизації середовища перебування людини, зокрема, виробничо-навчального. З-поміж чинників, що здатні забезпечити виконання завдань естетичного оформлення та організації навчального середовища виокремлюється проектування інформаційних стендів, що складає актуальну проблему сучасного дизайну навчальних інтер'єрів.

Зважаючи на актуальність даної проблеми, нами була обрана така **тема кваліфікаційного проекту**: «Дизайн-проект естетичного оформлення аудиторії №311 кафедри практичної психології».

Мета дослідження – розглянути теоретичні засади дизайн-проектування інтер'єрів та практично їх перевірити в умовах створення естетичного оформлення навчальної аудиторії кафедри практичної психології.

Мета роботи обумовлює виконання **завдань**:

1. Теоретично дослідити зміст дизайну, описати типологію, спеціалізації та перспективні напрямки дизайну.
2. Розглянути стильові зміни в дизайні архітектурно-предметного середовища в історичній ретроспективі.
3. Виявити сутність понять «прекрасне», «естетичне сприйняття», «естетична діяльність», «естетичне сприйняття архітектурно-предметного середовища».

4. Розкрити порядок проектно-дизайнерських дій в процесі естетичного оформлення аудиторії №313 кафедри практичної психології й виконання інформаційно-оздоблювальних стендів.

Об'єкт дослідження – дизайн архітектурно-предметного середовища, зокрема, інтер'єру.

Предмет дослідження – естетичне оформлення інтер'єру навчальної аудиторії кафедри практичної психології.

В ході виконання кваліфікаційного проекту були використані **методи дослідження**:

- *теоретичні методи дослідження*: вивчення та аналіз філософської, психологічної, мистецтвознавчої та спеціальної літератури з проблематики та методології дизайну; аналіз та порівняння історичних стилів архітектурно-предметного середовища; передпроектний аналіз; проектний аналіз.

- *спеціальні методи*: художній аналіз, художньо-образне моделювання.

Практичне значення кваліфікаційного проекту полягає в розробці дизайн-проекту естетичного оформлення аудиторії №311 кафедри практичної психології Криворізького державного педагогічного університету та створенні комплексу інформаційних стендів в матеріалі; можливості використання теоретичного напрацьованого матеріалу в освітньому процесі підготовки дизайнерів.

Структура роботи: кваліфікаційний проект складається із вступу, двох розділів, висновків, списку використаної літератури, додатків. Обсяг основного тексту складає 33 сторінки, загальний обсяг – 61 сторінка.

РОЗДІЛ 1. ТЕРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ ДИЗАЙН-ПРОЕКТУВАННЯ ІНТЕР'ЄРІВ

1.1. Дизайн як галузь художнього проектування: типологія, спеціалізації, перспективні напрямки

Аналіз досліджуваної проблеми потребує з'ясування сутності та змісту, завдань та основних методів дизайну як багатокomпонентної галузі, яка невинно розвивається, а також розуміння особливостей проектної (дизайнерської) діяльності за спеціалізаціями.

В англійській мові слово design має декілька значень: 1) задум, план; 2) намір, мета; 3) проект, план, креслення, конструкція, розрахунок; 4) рисунок, ескіз, узор [1, с.196].

В дослідженнях В. Глазичева [11] дизайн розглядається як явище, яке базується на тисячолітній історії розвитку прикладного мистецтва та архітектури, але тільки в останні два століття отримало якісний стрибок, який призвів до можливості широкого, масового створення виробів побутового вжитку.

М. Єрмаков дає дизайну своє визначення. «Дизайн – діяльність, сукупність проектного мислення і творчості, яка орієнтована на створення промислових виробів в кінцевому результаті» [14, с.10].

Створення змістовно-довершеної, виразної й гармонійної форми об'єкта, в якому знайшло відображення суті й значення його споживчої цінності для задоволення матеріальних і духовних потреб людей – є предметом дизайнерської діяльності, наголошує В. Медведєв [18, с.37].

У поєднанні функції речі та художньої образності її форми бачить завдання дизайну П. Беренс. На перевагах творчої індивідуальності художника та недоліках канонізації зображуваного акцентує наукову увагу Г. Ванде Вельде [29, с.36-38].

Завдання сучасного дизайну – обслуговування запитів споживачів та виробників продукції; впорядкування й гармонізація форм предметного

світу; сприяння комерційному успіху виробництв товарів та послуг; еволюція суспільства масового споживання та створення цінностей в галузі матеріально-художньої культури, вважає В. Медведєв [18, с. 36]. Основним методом дизайну є художньо-образне моделювання об'єкту дизайн-проекування засобами композиційного формоутворення. Він перетинається з методом проектного аналізу – аналізу утилітарних і естетичних потреб певних груп споживачів, які «характеризують їх образ життя, враховують ситуації і простір використання і сприйняття об'єкта, а також аналізу функцій об'єкта (як засобу наочного забезпечення відповідних потреб)» [18, с. 20]. Цей метод передбачає знання технології виготовлення виробів, яка обумовлена матеріально-технічними можливостями конкретного виробництва та розуміння властивостей конструкційних матеріалів та матеріалів для декорування виробів

Дослідники звертають увагу на основні спеціалізації дизайну, якими є промисловий дизайн, графічний дизайн та дизайн середовища [31, с.12]. *Промисловий дизайн* уявляє художньо-проектну діяльність, об'єктом якої є найрізноманітніші вироби та їх комплекси (зразки) для подальшого серійного виготовлення промисловим способом (предмети повсякденного вжитку, засоби транспортного сполучення, пересування, виробниче обладнання, масове виробництво одягу. Іншим видом художньо-проектної діяльності є *Графічний дизайн*, засобами й методами якого здійснюється візуалізація будь-якої інформації через проектну графічну мову. Для архітектурно-предметного середовища дизайнерами проектуються візуальні комунікації, розробляються графічні елементи (шрифти, знаки, піктограми) й елементи фірмового стилю для установ та підприємств (емблеми, логотипи, герби, знаки фірмової продукції); виконується до друкарська графічна підготовка поліграфічних виробів, дизайн пакувальної продукції, реклама тощо. *Дизайн середовища* – галузь, що набирає стрімких обертів в наш час опікується художнім проектуванням архітектурного середовища роботи, життя й

дозвілля людини в умовах сучасної урбанізації, маючи за мету гармонічне єднання людини з природою й довкіллям.

Жук М. та Чирчик С., аналізуючи розвиток сучасного дизайну, говорять про оновлення й розширення типології об'єктів дизайну, вказують що сьогодні – це й об'єкти міського середовища (вулиці, площі), ландшафтної архітектури (парки, сквери, бульвари), інтер'єри житлових і громадських будівель та їх предметне наповнення. Дослідники роблять висновок про те, що «...дизайн–проектування є складною творчою діяльністю (...), тому він (дизайнер) повинен володіти інженерно-технічними знаннями (будівельні норми, сучасні технології будівництва, економіка) і художніми (композиція, стиль, художній образ)» [15, с. 4–5]. Художник-конструктор, дизайнер володіючи техніками креслення, виконує плани, схеми, розгортки, перспективи, розрізи. Водночас, він використовує вміння виконувати художні зображення в ескізній роботі, у створенні рисунку проекту, у виконанні моделі об'єкту проектування [15, с.5].

Перспективними напрямом сучасного дизайну є *екологічний дизайн*, який має забезпечувати екологічну чистоту конструкційних та оздоблювальних матеріалів, екологічність процесів виробництва без шкоди для довкілля, захист природи засобами й методами дизайну від наслідків техногенного забруднення. *Біодизайн* має розробляти біоподібні (подібні до об'єктів живої природи) вироби на основі усвідомлення законів та принципів формотворення в живій природі та знань синергетики – науки про принципи самоорганізації систем. Останнім часом з'явилися *футуродизайн* (перспективне дизайн-проектування, інноваційне прогнозування, моделювання концепцій предметного середовища майбутнього) та *кібернетико-евристичний дизайн* (цілеспрямоване використання в дизайн-проектуванні закономірностей та методів та прийомів для «активізації творчого мислення нестандартними засобами заради підвищення ефективності вирішення проектування завдань із застосуванням

інформаційних технологій та специфічного програмного забезпечення для дизайнерів») [18, с. 27–28].

Правомірно вказують на виникнення нових напрямів дизайну – «артдизайн», фотодизайн, фітодизайн, етнодизайн дослідники історії дизайну І. Удріс та А. Школяр [31, с. 12].

До думки науковців долучається М. Єрмаков, наголошуючи на появі нових професій: «ландшафтний дизайнер» (парки, паркова скульптура, фонтани тощо), «дизайнер одягу та взуття» (одяг та взуття «високої моди» та широкого вжитку *pret-a-porte*), WEB-дизайнер [14, с.21-22].

Триває уточнення типології сучасних видів дизайн-проекування (В. Медведєв), до яких належать: масовий (промисловий дизайн) та одиничний дизайн окремих виробів; дизайн комплектів виробів або їх ансамблів (дизайн одягу, меблів, ювелірних виробів тощо); дизайн комплексів або предметних систем виробів (дизайн систем візуальної інформації; розробки фірмового стилю); дизайн предметно-процесуальних систем (дизайн-програм). Дослідник виокремлює основні групи в спеціалізаціях дизайну, таких як:

- дизайн машин, приладів, інструментів;
- дизайн транспортних засобів та середовища транспортування;
- дизайн побутових виробів (культурних й господарчих);
- дизайн меблів побутового, медичного, виробничого, навчального, культурно-дозвільного, спортивного призначення тощо;
- дизайн одягу та аксесуарів, взуття, головних уборів, білизни тощо;
- дизайн текстилю;
- дизайн інтер'єру (різного стилю та призначення);
- дизайн іграшок та ігор;
- дизайн прикрас та сувенірної продукції;
- дизайн експозицій (виставок), презентацій, масових святкових та спортивних заходів, концертів тощо;

- дизайн архітектурно-предметного середовища;
- дизайн візуальної інформації, реклами, пакування, фірмових графічних стилів [18, с. 28-29].

Сучасний дизайн на думку багатьох дослідників ХХ – ХХІ століття охоплює всі сфери культури, людського буття, що вміщують досягнення науки, мистецтва, історичного поступу культури та особистісний фактор – індивідуальний стиль митця – художника-конструктора, дизайнера [31, с. 10].

Водночас, перспективу розвитку вітчизняного дизайну дослідники вбачають у стандартизації сучасної вітчизняної дизайн-освіти, укріпленні міжнародних зв'язків між вітчизняними та зарубіжними школами, провідними дизайнерами, активній взаємодії з розроблення міжнародної стандартизації проектної діяльності та стратегій розвитку сучасних напрямків дизайну [15, с. 9].

1.2. Розвиток дизайну інтер'єру: стильові зміни художньо-архітектурних особливостей

Розгляд основних стильових тенденцій а архітектурно-предметному середовищі, зокрема в інтер'єрах в історичному екскурсі має за мету – допомогти з'ясувати на яких мистецьких та культурних засадах фундується сучасне проектування інтер'єру.

Аналіз стильових змін інтер'єру є засобом виявити уявлення, які лежать в основі стосунків людини зі світом речей протягом тисячоліть, її потреби прикрашати й робити більш зручним своє існування в предметному світі. У цьому сенсі інтер'єр уявляє собою організований культурний простір, завершену модель буття, освоєну людиною або дизайнером і який є її ототожненням на певному етапі історичного розвитку й уявляю собою об'єктивну систематизацію речей. Виведена Ж. Бодрійяром характеристика принципів систематизації речей у сучасному і в традиційному інтер'єрі є основою для вивчення смислоутворення в дизайні інтер'єру [3, с.22-27].

Таким чином, інтер'єр є продуктом дизайну і відображає колективні уявлення певного суспільства на певному етапі культурного розвитку на відміну від життєвого середовища. Інтер'єр – це інтеграційна структура дизайну (інтеграція від лат. *integrum* - ціле; лат. *integratio* - відновлення, заповнення), й належить до частини історії художнього стилю. Він дає людині естетичні відчуття та створює зручні умови життєдіяльності. Інтер'єр – внутрішній простір будівлі чи окремого приміщення, архітектурне вирішення якого визначається його функціональним призначенням [24, с. 41].

Уявлення про красу, особливі естетичні вимоги до матеріального середовища кожної історичної епохи визначають характер того або іншого стилю. «Стиль у широкому значенні – це історично сформована і соціально зумовлена єдність ідейно-образного змісту та формально-художніх засобів його втілення у конкретну добу» [31, с. 16]. Поряд із оздобленням стін, стель і підлоги (конструктивної бази архітектурної одиниці) важливими є й стилістичні особливості меблів, а також пов'язаних з інтер'єром виробів прикладного мистецтва: освітлювальних приладів, керамічних виробів, предметів зі скла і металів, тканин і драперій, орнаменту – який є одним із складових поняття – стиль. Це – основні елементи матеріальної структури інтер'єру.

У стародавньому світі єгипетська архітектура утверджувала уявлення про непохитність існуючого правління, підкреслювала велич фараона і ницість простого смертного у порівнянні із колосальними розмірами споруд. Її відзначає прагнення до геометризму і лінійності, розгортання композиційних елементів по загальній осі, до симетрії, що відображується на інтер'єрах будівель. Палаці та житла різних верств населення періоду Раннього царства (III т. д.н.е) будовані з деревини, цегли-сирця, глини. Застосування плетеної тростини підсилювало декоративність будівель [17, с. 25]. Побудова і декорування, міцні конструкції, скульптура і фрески – усе прагнуло впливати своєю виразною художньою мовою на свідомість як

окремої людини, так і усієї спільноти [2]. Стіни гробниць та поминальних храмів доби Стародавнього Царства вкриті розписами (по сухій поверхні та зі вкладками кольорових паст у заглиблення штукатурки) і кольоровими рельєфами (барельєф та врізаний рельєф) за сюжетною лінією заупокійного культу та діянь фараона. У зображеннях перевага надається не локальному кольору, а лінії контуру [17, с. 107–108]. Стіни інтер'єрів палаців доби Середнього царства вкриті вже більш витонченими, довершеними за чіткістю ліній та ретельністю виконання, рельєфами (Рис. А.1.–А.3 Додатку А).

Будинки можновладців прикрашені барельєфами і художнім розписом, який, окрім жанрово-побутових сцен, має рослинні мотиви (лотос, папірус, пальми, виноградні пагони, гілки плодових дерев), зображення птахів, риб і тварин [2, с. 18]. Незважаючи на архітектурний лаконізм, палацові інтер'єри відрізнялися декоративністю, введенням яскравих кольорів, включенням значної кількості багато оздоблених меблів чітких, ергономічних форм, а також виробів прикладного мистецтва (Рис. А.4. Додатку А).

Розвиток давньогрецької архітектури за стилем іонічного, доричного, а пізніше, коринфського ордерів позначився на упорядкуванні інтер'єрів, стилістиці меблів, орнаментиці тканин, скульптурах, посуду. Мистецтвознавці І. Бартенев, В. Батажкова вважають, що інтер'єри грецьких культових і громадських споруд відрізнялися лаконізмом та помірністю в рамках ордеру. Стіни приміщень штукатурили й фарбували горизонтальними смугами червоного, білого, жовтого та блакитного тонів, прикрашали фресками (Рис. А.5. Додатку А.). Підлоги часто вироблялися з різноколірної гальки й мали орнаментальні зображення та міфологічні сцени [2, с. 40]. Конструкція давньогрецьких меблів була близькою до єгипетської, а матеріалом слугувала переважно деревина. Ніжки меблів, як і єгипетських часто вирішувалися у вигляді ніг тварин або биків й були багато прикрашені орнаментальним різьбленням (Рис. А.6. Додатку А). Важливим елементом інтер'єрів є вази, які виконували утилітарне й декоративне призначення, а з часом набули історико-документального значення. В оздобленні речей

використовувалися орнаменти: в ранній період – сфінкси, грифони, а в класичний – геометричний, рослинний, меандр, іоніки [16].

У Стародавньому Римі застосовувалися композиційні прийоми й декоративно-пластичні рішення (ордерна система), аналогічні давньогрецьким, водночас були введені нові будівельні матеріали та конструкції; декорування на відміну від грецького – ускладнене, збагачене за рахунок форм та матеріалів. Якщо в Греції споруда, її декор та інтер'єрі елементи виробляються з єдиного матеріалу, то у Римі з'являється основна (несуча) конструкція із цегли й римського бетону, а деталями з менш міцних матеріалів прикрашається тільки зовнішній шар споруди [2, с. 67; 9, с. 119]. Як елемент оздоблення інтер'єрів присутні мозаїки, а в палацах, базиліках, термах замість фресок стіни декоровані білим та поліхромними мармуром, прикрашені позолоченою бронзою та скульптурою (Рис. А.7.– А.8. Додатку А). Загалом, римське декорування інтер'єрів відзначалося більшою, ніж у Греції ускладненістю і пишністю у формах та застосовуваних матеріалах. Фресковий розпис розвинувся до 4 стилів світського характеру (інкрустаційний, перспективний, канделяберний, перспективно-орнаментальний) та виконується на відміну від попередніх стильових періодів, фарбами, до складу яких входить віск, що дозволяє полірувати поверхню стіни. Поширені кольори в інтер'єрі: пурпур різних відтінків, колір морської хвилі, зелений, червоний, фіолетовий, коричневий. В оздобленні використовувалися тканини, деякі з них мали пурпурну облямівку, інші – ділянки, заткані золотом або вишиті орнаментом із зірок, фігур тварин, візерунків з акантового листя, рослинних завитків [2; 16; 21]. Давньоримські меблі виробляються з таких же матеріалів, як грецькі, але перелік їх розширюється, а форма й декорування ускладнюється (Рис. А.9. Додатку А) [2, с.50].

В романські часи доби середньовіччя архітектура та інтер'єри принципово відрізняються від античних стилів. Монументальні кам'яні споруди романського стилю, який виникає в результаті сполучення

візантійських та місцевих форм перевантажені важкою орнаментикою, а досить часто рельєфними скульптурними фігурами святих, ангелів та правителів в умовних, стилізованих позах, що представлено на Рис. А.10. Додатку А [32, с. 61]. Нівелюється ордерна система з її канонічними пропорціями та типовими засобами орнаментики. Зменшується кількість меблів, значно спрощується декорування. Побутове насичення архітектурного внутрішнього простору аскетичне, важке за формами, спирається на народне локальне мистецтво (Рис. А.11. Додатку А).

Орнаментация частин та предметів інтер'єру локалізується на геометричних мотивах (розетки, плетінки), також присутні стилізовані квіти, виноградні стебла та лози, зображення птахів та тварин.

Готичні споруди, з їх витонченістю та каркасністю, категорично змінюють стилістику романську стилістику середньовіччя, що накладає відбиток й на предметне наповнення інтер'єрів (Рис. А.11. Додатку А). Розвивається мистецтво вітражу, живопису на віконному склі, що додає приміщенням гри світла та кольору [32, с. 128]. Збагачується типологія меблів (скрині-кофри, ліжка з балдахіном, крісла зі шпилеподібними високими спинками), прикрашені різьбленням за готичною орнаментикою. З середини XIV ст. внутрішні простори світських споруд починають оздоблювати килимами, завезеними зі Сходу та локальними, європейськими. Важливим акцентом у середньовічному інтер'єрі стає посуд – з металу, керамічний, з кольорового скла [2; 21].

Дослідники вважають, що Ренесанс безпосередньо вплинув на зародження дизайну, оскільки важливою особливістю Відродження стало злиття наукового та художнього пізнання світу [31, с. 22]. Ренесанс започатковує стильові зміни в інтер'єрах виникненням нової архітектурної системи – Відродження, синтетичного стилю, який склався в об'єднанні місцевих традицій та точної, академічно вивіреної архітектурної побудови пропорцій і деталей відповідно до традицій античності (Рис. А.13. Додатку А). Ренесансові італійські інтер'єри XV ст. відзначаються чіткістю й благородством ліній, простотою

планування приміщень, наявністю фрескових розписів, декоративних драперій та достатньо простих за формою та декором меблів (палаццо Веккіо у Флоренції). Предметне середовище завдяки технічним відкриттям у галузі скловаріння (муранське скло), глазурованої кераміки збагачується. У декоруванні розповсюджений орнамент «гротеск», арабески, плетінки, стилізовані листяні мотиви [21; 31, с. 24].

Епоха бароко, що прийшла на зміну Відродженню, приходить у Франції на царювання Генріха IV, Людовика XIII і Людовика XIV, що й визначало відсутність єдиного стилю у цей цікавий мистецький період. Однак окремі риси бароко виступають як сліпе наслідування античним зразкам, декору. Великі масивні елементи робляться більш округлими і більш урочистими. Прямі лінії в орнаменті поступово змінюються вигнутими. Кращі зразки італійського житлового інтер'єру підкреслено величні, з розписаними стелями, дзеркалами та розкішними меблями (Рис. А.14. Додатку А). Французькі інтер'єри доби Людовика XIV набувають на відміну від екстер'єру споруд того часу, надзвичайно пишній, урочисто-святковий вигляд, слугуючи фоном для розкішних церемоній. Головну роль в інтер'єрах відіграють великі важкі рами й архітектурно-пластичні деталі на тлі плафонних розписів та позолоченої бронзи. Меблі, килими, різьблення, ковка та лиття прикрашають яскраві за кольором інтер'єри. У Франції надзвичайного розквіту досягло шпалерне мистецтво для оздоблення інтер'єрів палаців. Розкішні орнаменти шпалер того часу складаються виключно з квіток, подекуди до них додаються плоди. Популярним елементом композиції шпалер є ткані рами [21, с.362–363].

За часів рококо (рокайль, стиль Людовика XIV) [2, с. 157] посилюється роль криволінійних форм, які існували вже у мистецтві бароко, плавні і граційні лінії стають більш динамічними та вільними. Характерною рисою цього стилю стає симетричність. Криволінійні контури домінують над прямолінійними контурами; художники більше не прагнуть підпорядкувати декор архітектурній конструкції (Рис. А.15. Додатку А). Збільшується

типологія приміщень, що веде до небувалого розширення переліку меблів. Зазнає змін й колірна гама архітектурно-предметного наповнення – вона стає пастельною, розбіленою, будується на приглушених стриманих тонах.

В основі західноєвропейського класицизму (стиль Людовика XVI) на відміну від барочних стилів – лежать форми і декоративні мотиви Давньої Греції і Риму. Тогочасні інтер'єри відзначені простотою й ясністю декоративної композиції. За невеликий проміжок часу (1760-1830) класицизм розпадається на стиль Директорії та Ампір. Якщо стилям Людовика XVI та Директорії притаманний легкий, галантний стиль, то в період Ампіру епохи Наполеона в мистецтві знову панує атмосфера урочистої пишності [31, с. 55]. Поступово у просторі ампірних інтер'єрів з'являються інтенсивні кольори – золото, пурпур, зелений, жовтий. На інтер'єрних тканинах та драперіях зображуються птахи, квіти, зірки, бджоли, пізніше, досить стилізовані лілеї. В меблевому мистецтві використовується червоне дерево та бронзові позолочені деталі орнаментів. Меблеві стилі набувають назв від імен майстрів-меблярів (Ж. Демальте, Т. Шератон) [2, с. 167–169].

Завершуючи огляд мистецтва стародавнього світу (III т. до н.е. – орієнтовно до V ст.), Середньовіччя (IX – XV ст) та Нового часу (Відродження, Бароко, Рококо, Класицизм) вкажемо, що саме ці стилі у подальшому сприяли розвитку нової сучасної стилістики в дизайні інтер'єрів, яка багато в чому спирається на названі базові мистецькі стилі.

1.3. Сучасний дизайн інтер'єру – проектна діяльність зі створення естетичного архітектурно-предметного середовища

Уявлення про естетично-довершене середовище, нерозривно пов'язане з ідеалами людини, з характером цінностей, на які вона орієнтована, із розумінням свого місця у суспільстві, певного способу життя. Ці ідеали формуються під впливом об'єктивної дійсності а також суспільних умов їх існування. Будучи засобами орієнтації в соціально-значущих якостях

середовища, вони виступають у ролі особливих естетичних норм поведінки і діяльності, дотримуватися яких суспільство, клас, група визнає за дійсну норму.

Особливою формою сприйняття є, так зване, естетичне сприйняття. «Процес знайомства людини зі всією сферою прекрасного в цілому – чи буде це краса людських відносин, неповторний вигляд природи, чи буде це значний витвір мистецтва - є естетичним сприйняття» [35, с. 5]. Звідси випливає, що естетичне оформлення інтер'єра – це створення такого архітектурно-предметного середовища, яке здійснює вплив на людину через красу упорядкування частин та цілого, через гармонію кольору й предметних форм, через ергономічну стрункість й викликає замилювання, задоволення. А відтак, є естетичним та викликає естетичні почуття.

Дизайн формує виробниче (навчальне, культурне, побутове) середовище засобами взаємопов'язаних понять: колір, форма, призначення, ритм, освітлення, композиція предметного наповнення. Ю. Борєв, говорячи про технічну естетику, наголошує на тому, що «колір може як покращити, так й погіршити естетичні та функціональні якості предмету» [4, с. 35]. Науковець вважає що колір та ритм є основоположними засобами конструкції простору й сучасний дизайн вирішує питання колористичної розробки інтер'єрів будь-якого призначення комплексно, в системі «людина-колір-простір».

Виходячи з того, що дизайн інтер'єру – це планування та дизайн внутрішніх просторів будівель, що безпосередньо впливає на настрій і особистісні якості, цілями дизайну інтер'єру є функціональне вдосконалення, естетичне збагачення та психологічна оптимізація внутрішнього простору. Завдання - органічно поєднати частини інтер'єру в єдине ціле для досягнення певних цілей. На думку Ж. Бодрійяра, співвідношення між елементами в рамках цієї структури, в підсумку визначають візуальні властивості та функціональну придатність внутрішнього простору і впливають на те, як ми сприймаємо його і використовуємо [3, с. 43–46].

О. Панкратова вважає, що інтер'єр, його середовище цілковито покладається на поняття функціональності. Водночас, функціональність має підпорядковуватися в сучасному інтер'єрі його загальній системі, а не виконувати самостійні цілі [25, с. 10]. Таким чином, в основі дизайну інтер'єру лежить синтез прагматичних і художніх ідей і рішень, спрямованих на поліпшення умов існування людини в цілісній естетично досконалій формі. Отже, проектна діяльність в галузі сучасного дизайну інтер'єру – це передовсім створення естетичного архітектурно-предметного середовища.

Сучасний інтер'єр приміщень створюється з урахуванням багатьох факторів, таких як: функціональність, естетика, гігієна, ергономіка тощо. Важливе значення при розробці проекту інтер'єру мають і конструктивні особливості приміщення.

. Інтер'єр складається з трьох складових:

- будівельна оболонка - підлога, стіни, стеля;
- предметне наповнення (обладнання, меблі);
- функціональні процеси, що формують і простір, і чуттєво-психологічну атмосферу.

Протягом ХХ – початку ХІХ ст. сформовано значну кількість шкіл, напрямків і підходів, в яких розробляються і втілюються в життя різні принципи роботи з урахуванням добуток мистецтва та інженерії (Рис. Б.1.– Б.6. Додатку Б). Ле Корбюзьє, Ееро Сааринен, Філіп Старк, Чарльз та Рей Імз, Френк Ллойд Райт, Гаррі Бертойя, Дж. Гілберт Скотт, Ч.-Р. Макінтош, У. Коутс, Ш. Перьєн, Дж. Моррисон, Е. Соттсас – імена архітекторів та дизайнерів, добуток яких є взірцем для сучасників [22].

Інтер'єри, проєктовані дизайнером М.Ш. Сміттом (США) відрізняються елегантністю та покликанням на історичні й етнічні стильові традиції. В архітектурно-предметному наповненні часто використовуються марокканські килими, грузинська кераміка та узбецькі вишиті паласи. Модерністські проєкти К. Уїстлер покладаються на застосування нестандартної колористичної гами та яскравих аксесуарів в інтер'єрі,

різнофактурних тканин. Дизайнер Дж. Ендрюс робить ставку на роботу з яскравою індивідуальністю замовника. Незвичайні проекти М. Мак Доналд розраховані на вибагливого замовника з тонким смаком. А контрастні, яскраві інтер'єри М. Редда відзначені еkleктичним поєднанням стилів, кольорів, аксесуарів, що разом складає враження гармонії та розкошів (Рис. Б.7–Б.10. Додатку Б) [13].

Сучасними дизайнерами розробляються комплексні підходи щодо взаємозв'язків естетики і функціональності, функціональності та гігієни, естетики та ергономіки тощо. Деякі з них мають певні недоліки, оскільки в основу їх побудов покладені схеми, що описують той чи інший вид діяльності, і це служить основною догмою в роботі над функціональністю. Інколи не враховується сама людина з її душевною організацією, а лише механізм її діяльності, підпорядкованої певним цілям і завданням. Водночас, психічний комфорт пов'язується з поведінковими схемами, які обумовлюються тим чи іншим видом діяльності.

Молодий український дизайн багато в чому спирається новаторські розробки зарубіжних дизайнерів інтер'єру.

Висновки до розділу 1

В результаті аналізу мистецтвознавчої, філософської і культурологічної літератури ми теоретично дослідити зміст дизайну, описали типологію, спеціалізації та перспективні напрямки дизайну.

Визначено, що завданням сучасного дизайну є обслуговування споживачів та виробників продукції; гармонізація форм предметного світу; сприяння комерційному успіху виробництв товарів та послуг; еволюція суспільства та створення цінностей в галузі матеріально-художньої культури

З'ясовано що основним методом дизайну є художньо-образне моделювання об'єкту дизайн-проекування засобами композиційного формоутворення. Описано спеціалізації дизайну та перспективні напрямки його розвитку.

Розглянуто стильові зміни в дизайні архітектурно-предметного середовища в історичній ретроспективі, встановлено їх характерні ознаки в предметній сфері інтер'єрів.

Охарактеризовано сучасний дизайн інтер'єру як проектну діяльність, її основні функції. Виокремлено імена провідних зарубіжних дизайнерів у галузі проектування архітектурно-предметного середовища.

РОЗДІЛ 2. СТВОРЕННЯ ДИЗАЙН-ПРОЕКТУ ЕСТЕТИЧНОГО ОФОРМЛЕННЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРИМІЩЕННЯ

2.1. Естетичне оформлення навчального середовища аудиторії № 311 кафедри практичної психології КДПУ: мета, завдання

В процесі виконання практичної частини дослідження перед нами постало питання: що саме означає «естетичне»? Чи ототожнюється воно з поняттями «прекрасне», «красиве»?

В. Ванслов у дослідженні «Проблема прекрасного» говорить про те, що явища, в яких виражається людська сутність, панування людини над матеріальним світом, сприймаються нею як корисні та прекрасні [6, с. 44]. В іншій науковій праці «Що таке мистецтво» В. Ванслов робить висновок, що будь-які форми, створені людиною володіють змістом. Завдячуючи йому такі форми й предмети можуть бути корисними (їх практично споживають) для людини й прекрасними (вони не утилітарні, ними милуються, вони уособлюють образ, характер людського буття). Естетичне ставлення людей до дійсності виникає й розвивається в самій суспільній матеріальній практиці [7, с. 190–199].

С. Рапопорт вказує, що естетичні відчуття здатні стати потребою людини в насолодженні прекрасним, що відображує естетичний вплив прекрасного на людину, викликає й розвиває естетичні потреби [27].

Форми естетичної діяльності описує Ю. Борев, говорячи про те, що «Естетична діяльність – це будь-яка діяльність людини в її загальнолюдському значенні. Універсальною формою естетичної діяльності є творчість за законами краси...» [4, с. 18]. Там же знаходимо, що естетична діяльність, яка відбувається поза межами мистецтва, означає й роботу художника-конструктора, який проектує процес виготовлення естетичних речей, саму річ та правила користування нею за законами краси, а відтак, формує естетичні почуття, смаки, погляди, ставлення людини до дійсності. Саме естетична діяльність в сфері індустріального, масового виробництва

речей отримала назву *дизайн* й саме в цій сфері діяльності найбільш яскраво виявляється образне мислення, переходячи в естетичну діяльність [4, с. 19–20].

Виходячи з розуміння естетичної діяльності в контексті діяльності дизайнера, звернемо увагу на те, як вона трактується дослідниками в галузі дизайну.

Питання естетичного упорядкування архітектурного середовища для багатьох дослідників дизайну (Є. Антонович, В. Раннев, С. Сьомка, В. Шилін) є проблемою, яка завжди потребує вирішення з метою забезпечення відчуття краси, гармонії, сприяння припливу позитивних емоцій, візуального задоволення, що в кінцевому результаті безпосередньо впливає на ефективність праці й засвоєння нових знань, якість дозвілля та відпочинку [27; 30; 34].

На значенні, психологічному комфорті та естетичному впливі кольору в проєктованих об'єктах архітектурного середовища наголошують Л. Кулеєва та С. Михайлов, С. Маслова та О. Медончак, О. Рац, Т. Фрейзер [19, с. 42–43; 20, с. 11–12; 28, с. 57–59; 33].

Як вказує В. Шилін, серед основних чинників сприйняття архітектурного середовища, таких як семантичний (функції, система ознак, мова), типологічний (структура, принципи організації), емоційний (емоційні впливи, емоційна виразність), функціональний (принципи, засоби організації та зонування), екологічний (стрес-фактори, екологічні та біонічні принципи й засоби організації архітектурного простору) особливе вагоме місце займає естетичний аспект.

Автор виокремлює ознаки й стимули середовища, які викликають естетичну реакцію у споглядача. Це – «колір, звук, світло, ознаки та якості форми» [34, с. 14]. Привабливі з естетичного боку середовища ототожнюються з відпочинком, спогляданням, очікуванням, спілкуванням. Такі простори викликають відчуття приємності, радості, інтересу; активізують або заспокоюють [34, с. 43].

З-поміж типів архітектурних форм – саме навчальне архітектурне середовище (школи, позашкільні заклади, коледжі, ВНЗ тощо), потребує уважного ставлення до питань естетичного упорядкування інтер'єрів й вимагає від дизайнера проектування світлого, життєстверджуючого простору із врахуванням можливостей дидактичного впливу предметного наповнення інтер'єру на людей, різних за віком та статтю.

Тому висхідним положенням для початку нашої практичної роботи стала думка про те, що естетичний аспект формування архітектурного простору перш за все передбачає аналіз структури заданого приміщення з точки зору композиційно-художніх вимог, й водночас спирається на усвідомлення типу, призначення приміщення, розуміння того, як спроектовані форми будуть впливати на користувача.

Відтак, темою нашої дослідної роботи стало практичне створення дизайн-проекту естетичного оформлення навчального приміщення – аудиторії кафедри практичної психології (ауд. 313), відтак потрібно було точно визначити мету, завдання й послідовність виконання проектних робіт. Ми брали до уваги, що інтер'єр призначається для студентства (вік 17-20 років) для розвитку засобами психології лідерських якостей, отже й метою його проектування є – створення сприятливої з психологічної точки зору, приємної, естетичної для перебування але, водночас, робочої атмосфери.

В оформленні потрібно було застосувати стенди з розміщеною на них інформацією. Основним їх завданням стало – засобами психології як науки пропагувати серед молоді активний спосіб життя, прагнення до лідерства.

Не менш важливим завданням стало – створити естетичне оформлення: виконати комплекс двомірних стендів, лінійних за композицією у просторі, застосувати контрастні кольори з переважанням червоних, енергійних тонів, застосувати динамічний композиційний центр зі шрифтовими надписами мотивувального характеру.

2.2. Аналіз аналогів, планування проектних завдань та шляхів виконання практичної роботи

Одним із дієвих засобів естетичного упорядкування навчальної аудиторії є дизайн-проект її оформлення комплексом стендів, які є найбільш сучасними носіями інформації, презентації в інтер'єрі та екстер'єрі засобами художньо-образного й естетичного впливу на глядача.

На передпроектному етапі робіт нам потрібно було з'ясувати які різновиди сучасних стендів ми можемо застосувати в оформленні інтер'єру.

Огляд сучасної стендової продукції (Рис. Г.9.– Г.10. Додатку Г) показав що моделі стендів досить розгалужені за конструкцією та формою: прості, фігурні, багатоплощинні, настінні, встановлювані на підлозі, комбіновані; з книжкою або пластиковими кишнями для змінних інформаційних листів стенди з підсвічуванням, стенди, що обертаються на шарнірах, стенди з елементами механічної, або комп'ютерної анімації, голографічні [10].

Нами було взято розгляду навчальні інтер'єри та інформаційні стенди, якими оформлювалися приміщення кабінету Гендерної освіти кафедри педагогіки Криворізького державного педагогічного університету та стендове оформлення різних навчальних закладів: закордонних та вітчизняних (Рис. Г.1.– Г.8 Додатку Г). Ми з'ясували, що вплив стендового оформлення багато в чому залежить від його майбутнього розташування в інтер'єрі приміщення, умов освітлення.

Так стенди кабінету Гендерної освіти кафедри педагогіки розміщені в світлій аудиторії з двома джерелами освітлення, тому їх колір обрано щільний темно-зелений, зі вставками фіолетового та контрастними за кольором вставками-карманами зі змінною інформацією. Самі стенди розміщено на стіні, протилежній джерелу освітлення, а також на іншій стіні з бічним освітленням (Рис. Г.5. Додатку Г). Оформлення виконане на замовлення кафедри педагогіки, з урахуванням особливостей інтер'єру та навчального призначення аудиторії. Стенди виконані з листового пластику (ПВХ), на який наклеєно кольорову плівку (ORACAL) із тестами та

зображеннями, розпечатану способом повноколірного друку [8].

Стенди закомпоновано у лінійну двоярусну композицію, верхній ярус якої є узагальнюючим надписом, що презентує навчальний напрям кабінету «Основні напрямки гендерної політики держави», а з іншої стіни на аналогічному рівні розміщено над дошкою цитату, що стосується поняття гендерної рівності та освіти. Нижній ярус прямокутних планшетів, однакових за розмірами (90x120 см) розрізняється за інформаційним наповненням, але відповідає спільній меті оформлення – навчальне інформування студентів про гендерну освіту, про науковців цієї галузі та гендерну політику нашої держави. В цілому, оформлення стримане, лаконічне, виглядає урочисто та має «наукове» образне й колористичне забарвлення. Стенди закріплено в площині стіни на кріпленнях, вкручених в стіну.

Децо іншим аналізованим проектом, є аудиторія вивчення англійської мови Київського національного університету. Тут бачимо інший тип оформлення – слогани англійською мовою розроблено в активних контрастних кольорах, присутні умовні зображення, що презентують англійську культуру (годинник Big Ben, двоярусний автобус, автомобіль Mini Cooper). Інформаційно-образна композиція розпечатана на плівці повнокорним друком й наклеєна в площині стіни. Над дошкою для письмового пояснення матеріалу також є надпис англійською, виконаний з об'ємних пластикових літер. Приміщення світле, дизайн лаконічний, на контрасті світлих та насичених яскравих кольорів. Інформація впливає влучно, швидко вводить в навчальну атмосферу, не відволікає зайвими деталями (Рис. Г.6. Додатку Г).

Й останній аналог – це шкільний інтер'єр в рамках проекту дизайнерської групи Web art-SEO «Нове освітнє середовище» [23]. Ми бачимо розміщення зображень інформативного й мотивувального характеру в площині стіни способом наклеювання на неї, але бачимо й інший варіант – великі яскраві об'ємні планшети в рамах, закріплені на стінах. Інформація, подана на них немов «наближується» до учнів, настійливо впливає. Оскільки

інтер'єр призначений для навчання дітей, дизайнери використали яскраві, контрасті, життєрадісні кольори. Лінійне, розмірене розміщення планшетів нагадує певну поступову дію, шлях знань, по якому учні здатні успішно пересуватися до своєї мети. Як ми бачимо на фото, школярі навіть можуть малювати на стіні в певному, спеціально призначеному для цього місці – таким чином вони більш вільно обмінюються інформацією з іншими та впливають на упорядкування навчального простору школи (Рис. Г.8. Додатку Г). Самі стенди виконані із пластику ПВХ, зтягнутого кольоровою плівкою (повноколірний друк) й обрамлені в контрастні пластикові рами.

Виходячи з аналізу аналогів, ми визначилися з креативними ідеями стосовно концепції, композиції, колірної стрюю та технології створення майбутнього проекту. Ми виходили з того, що дизайн-концепція – це передовсім, теоретичне або словесне обґрунтування принципів формоутворення проектованого об'єкта, що є відправним пунктом для початку проектних пошуків.

Проектна концепція приміщення в нашому випадку покладалася на запропоновану кафедрою психології назву аудиторії – «Тренінг-центр «Лідер XXI століття».

Місією Тренінг-центру було визначено: проведення якісного, зрозумілого та практичного навчання, яке допомагає розкрити внутрішній потенціал кожної особистості і реалізувати його в освітньо-професійній діяльності. Умовними «вітамінами» для виховання лідерства були названі: амбіції, рівновага, креатив, драйв, етика відносин, гострий розум. Було вирішено представити чашу успіху як таку, що складається з рівнів: мрії, бачення, цілі, оперативність (командність), успіх. Також мотивом до лідерства повинна стати схема: лідерство – це наставництво та розвиток, комунікабельність, кураж та ризик, іновації та зміни тощо.

Покладаючись на приклади формування структури естетичного образу, було вирішено обрати наступну послідовність: емоційно-художня орієнтація в оформленні; просторове вирішення планується у відповідності

до художніх принципів оформлення інтер'єру; ретельний вибір засобів композиційної виразності; предметное наполнение повинне підтримувати художні й мотивувальні орієнтири; відмова від емоційних перешкод. В процесі роботи над дизайн-проектом нами було враховано основні композиційні засоби формування образних відчуттів. Серед таких – засоби сенсорної організації образних відчуттів (тектоніка, масштабність, гармонійність, оригінальність, експресивність) та засоби композиційної виразності (пропорції, ритм, симетрія – асиметрія, тектоніка, силует плями, нюанс-контраст) [34, с. 28].

На підставі здійсненої фотофіксації та замірів приміщення №311 було становлено, що освітлення аудиторії є недостатнім. Розпис, виконаний на стіні ліворуч досить стриманий за колірною гамою, й не підтримується зображеннями на стін праворуч, загальна атмосфера аудиторії, її емоційний вплив стриманий і не відповідає призначенню «Тренінг-центра «Лідер ХХІ століття». Вирішено було відновити естетичне оформлення аудиторії, створивши праворуч комплекс зі стендів, з об'єднувальним надписом, який переходить на іншу стіну з дошкою, створюючи єдину систему візуального впливу.

В процесі розробки проекту було враховано, що у виробничому (навчальному) середовищі колірні зображення, доповнені символами, знаками, підписами та схемами повинні покладатися на принципи: графічні символи на знаках та інформаційних покажчиках покликані давати зрозуміле зображення тих предметів і явищ, які вони відображують; знаки повинні бути лаконічними й помітними з достатньої відстані; знаки повинні відрізнятися за формою і кольором.

Колірне вирішення стендів повинне бути влучним, емоційно переконливим, демонструвати критерії «вдалого» вирішення: колір шрифту і колір фону забезпечують чітке й зручне сприйняття тексту; загальне колірне рішення сприяє емоційному вираженню і розкриттю теми експозиції; колірне рішення поєднується з експозицією [5, с.44].

2.3. Особливості післяпроектної стадії роботи (друк та виготовлення інформаційних стендів, розміщення в інтер'єрі). Собівартість проекту

Отже, у дизайні Тренінг-центру ми використали яскраву, енергійну й тонально-контрастну колірну гаму за принципом: світлі кольори – на темних, темні й насичені кольори на світлих, слабо насичених. Кольори не повинні були мати однакові маси, а насичені кольори на основних стендах було використано у меншій кількості, ніж менш насичених. Задля ефективності інформаційного впливу шрифт використано рублений з нахилом, білий. Це дозволяє чітко, ясно сприймати інформацію.

Сама композиція планшетів лінійна, двоярусна: надпис розташовано у верхньому ярусі, а комплекс інформаційних стендів – у нижньому ярусі на зоровому рівні задля більш швидкого сприйняття інформації. Метричний ряд стендів навмисно порушується умовним зображенням складної форми з укомпонованими в ньому рівнями успіху, вносячи асиметрію та певну динаміку в комплекс оформлення.

Було вирішено максимально спростити, символізувати пояснення лідерських якостей та лідерського успіху, аби усунути будь-які завади у сприйманні інформації. В роботі ми також спиралися на вимоги до такого роду дизайн-об'єктів, а саме: економічність виробів; ергономічні вимоги до створюваних об'єктів; екологічні вимоги до застосовуваних матеріалів; функціональність та експлуатаційні вимоги; емоційний комфорт перебування поряд зі стендами; створення естетичної та гармонійно-виразної з мистецької точки зору, образної структури.

Ескізи дизайн-проекту стендів виконувалися комп'ютерним способом (програма Coral Draw 2018, Adobe Photoshop CC 2018), з них були відібрані найбільш вдалі. Також було виконано макет аудиторії з картону та паперу у масштабі 1:10, що дозволило остаточно зрозуміти композиційну виразність пропонованого проекту (комплексу стендів) в проектних умовах.

Наступним етапом в роботі було виготовлення прямокутних стендів, фрезерування стенду складної форми, виконання демонстраційно-методичного планшета для процедури захисту кваліфікаційного проекту.

На цьому етапі ми зверталися до установи з надання поліграфічних послуг для виконання повноколірного друку зображень спроектованих стендів з послідуочим наклеювання плівки на основу із ПВХ пластику. Повноколірний друк дозволяє точно відтворювати колірний лад зображень, а використання безпечних матеріалів і барвників забезпечує екологічність та функціональність експлуатованого проекту.

Виконуючи основу стендів, ми розробляли паперові лекала точно за технічним ескізом для подальшого розкрою з пластику (товщиною 4 мм) за допомогою різачка та склеювали деталі клеєм для пластику «Космофен». За відпрацьованою на заняттях технологією, конструкцію стендів було підсилено ребрами жорсткості.

Далі слідувала шліфівка торцевих деталей стендів та накатування самоклеюної плівки Oracal із надрукованим зображеннями на поверхню склеєних стендів. Варто зазначити, що матеріалом для таких стендів можуть слугувати: листи ПВХ, пінокартон Airplac Premier, композитні панелі (АКП) марки ESOBOND тощо.

В кінцевому результаті, розміри комплексу стендів для естетичного оформлення навчального кабінету виявилися такими: стенд фризний верхнього ярусу 800x40 см; стенд №1 (панорама) – 130x70 см; стенди №2 та №4 – 70x100 см; стенд №3 має складну форму, висотою 140 см, а в широкому місці 100 см. Виконання проекту завершувалося закріпленням комплексу стендів на стіни за допомогою дюбелів та шурупів. Довжина комплексу стендів по нижньому ярусу склала приблизно 5 метрів (Рис. Д.1.–Д.6 Додатку Д).

Для здешевлення собівартості проекту естетичного оформлення аудиторії №311 монтаж стендового комплексу було здійснено за допомогою викладачів з фахових дисциплін кафедри ДПМ та дизайну, як більш

досвідчених в роботах з монтажу такого виду об'єктів.

Щодо собівартості проекту, ми керувалися роздрібними цінами на матеріали певних артикулів та вартістю допоміжних послуг (повноколірний друк), що дозволило нам здійснити підрахунок собівартості проекту без врахування дизайнерських послуг (табл. 2.1.).

Таблиця 2.1.

Собівартість дизайн-проекту

№	Витратний матеріал	Ціна одиниці матеріалу	Витрачена кількість	Сума
1	ПВХ (4мм)	1 лист – 530 грн	3 шт.	1590 грн
2	Повноколірний друк ORACAL	1 м ² – 145 грн	6,5 м	942,5 грн
3	Клей «Космофен»	1 т. – 50 грн.	3 шт.	150 грн.
4	Кріплення (брус, шурупи, дюбелі 25мм)	–	–	35 грн
	Сума:			2717, 5 грн.

Остаточна сума розрахована приблизно та складає 2717,5 грн. без врахування дизайнерських послуг, оскільки виконана робота є кваліфікаційним проектом. Обрані матеріали та технології відповідають стандартам (ДСТУ) в дизайнерській практиці України, є екологічними, в цілому відповідають завданням створення дизайн-проекту естетичного оформлення навчального середовища, а витрати на них є доцільними з економічної точки зору.

Висновки до розділу 2

Робота над другим розділом дала можливість зробити наступні висновки.

Дизайн, як естетична діяльність в сфері масового виробництва речей (будь-яких продуктів дизайнерської діяльності) спирається на наукові дослідження філософів, мистецтвознавців, в яких розкривається зміст та сутність понять «прекрасне», «естетичне сприйняття», «естетична діяльність», «естетичне сприйняття архітектурно-предметного середовища» (В. Ванслов, Ю.Борєв, С. Рапопорт та ін).

Естетичне упорядкування архітектурного середовища є проблемним полем дизайну середовища та інтер'єру, яке досліджували В. Шилін, С. Сьомка, Є. Антонович, В. Ранєв, наголошуючи на тому, що естетика архітектурного простору викликає позитивні емоції та впливає на ефективність праці, засвоєння знань тощо. Саме через цей факт навчальне середовище потребує найбільш уважного ставлення до його проектування.

Названі дослідження стали висхідними положеннями для естетичного оформлення аудиторії №313 кафедри практичної психології. Здійснено аналіз аналогів на прикладі Гендерної освіти кафедри педагогіки КДПУ та навчальних приміщень інших ВНЗ.

Виконання комплексу інформаційно-оздоблювальних стендів базувалося на усвідомлення й розкритті порядку й поступовості проектно-дизайнерських дій. Виконано підрахунок собівартості дизайн-проекту, виходячи з рівню роздрібних цін на матеріали та вартості допоміжних послуг.

ВИСНОВКИ

Проблемі дизайну естетичного середовища, створення зручного й гарного архітектурно-предметного простору, присвячено низку досліджень. З поміж них: В. Ванслов, Ю.Борєв, С. Рапопорт (проблеми дизайну середовища, створення естетичного архітектурно-предметного простору); Є. Антонович, В. Раннєв, С. Сьомка, В. Шилін та ін. (естетична діяльність на ниві дизайну та методологія дизайн-проектування); С. Михайлова та Л. Кулеєвой, О. Медончак та С. Масловой, О. Рац, Т. Фрейзера (застосування засобів композиційної виразності для створення комфорту та естетичного задоволення в навчальних інтер'єрах).

З'ясовано, одним з чинників, здатних забезпечити виконання завдань естетичної організації навчального середовища є проектування інформаційних комплексів стендового оформлення, що складає актуальну проблему сучасного дизайну навчальних інтер'єрів.

В процесі опрацювання наукових джерел з щодо дослідної проблеми охарактеризовано поняття та терміни: «дизайн», «прекрасне», «естетичне сприйняття», «естетична діяльність», «естетичне сприйняття архітектурно-предметного середовища», розкрито зміст дизайну, описано типологію, наявні спеціалізації та перспективні напрямки сучасного дизайну.

Розглянуто стильові зміни в дизайні архітектурно-предметного середовища в історичній ретроспективі та виявлено їх характерні ознаки в меблярстві, оздоблювальних роботах, орнаментиці предметного наповнення інтер'єрів від періодів Стародавнього світу й до Нового часу. Вказано імена дизайнерів ХХ – ХХІ ст., які створили провідні школи інтер'єрно-предметного дизайну. Виокремлено характерні ознаки в проектах молодих зарубіжних дизайнерів ХХІ с.

Розкрито послідовність проектно-дизайнерських дій для естетичного оформлення аудиторії №313 кафедри практичної психології й виконання інформаційно-оздоблювальних стендів.

Виконано економічний розрахунок собівартості дизайн-проекту, створено демонстраційний планшет дизайн-проекту; виконано комплекс стендів для естетичного оформлення аудиторії №313 – «Тренінг-центру «Лідер XXI століття» кафедри практичної психології.

Таким чином, мета дослідження – розглянути теоретичні засади дизайн-проекування інтер'єрів та практично їх перевірити в умовах створення естетичного оформлення навчальної аудиторії кафедри практичної психології, досягнена, завдання виконано.

Практичне значення кваліфікаційного проекту полягає в можливості застосування теоретичних та практичних продуктів дослідження в освітньому процесі підготовки дизайнерів та для оновлення навчального середовища Криворізького державного педагогічного університету.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Англо-русский словарь: справочное издание/ Мюллер Владимир Карлович. – Москва :Русский язык. – 1992. – 843 с.
2. Бартенев И.А. Очерки истории архитектурных стилей : учеб.пособие / И.А. Бартенев, В.Н. Батажкова. – Москва : Изобраз. Искусство, 1983. – 384 с.
3. Бодрийяр Ж. Система вещей / Жан Бодрийяр. – Москва : Рудомино, 2001. – 216 с.
4. Борев Ю.Б. Эстетика / Юрий Борисович Борев. – 3-е изд. – Москва : Политиздат, 1981. – 399 с.
5. Борисов В.П. Як оформити виставку в місті : монографія / Валеріян Павлович Борисов. – Москва : Плакат, 1981. – 95 с.
6. Ванслов В. Проблема прекрасного / В. Ванслов. – Москва : Искусство, 1957. – 261 с.
7. Ванслов В.В. Что такое искусство / Владимир Владимирович Ванслов. – Москва : Изобраз. искусство, 1989. – 328 с.: ил.
8. Вдалий проект [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://kdpu.edu.ua/dekoratyvno-prykladnoho-mystetstva-ta-yzainu/zahalna-nformatsiia/storinka-holovnoho-khudozhnyka/3029-vdalyy-proekt.html>. (дата звернення 25.04.2019). – Назва з екрана.
9. Верман К. История искусства всех времен и народов / Карл Верман. – Москва : АСТ; СПб.: Полигон, 2000. – Том 1. – 944 с.
10. Види та організаційна побудова стендів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://pidruchniki.com/77739/marketing/vidi_organizatsiyna_pobudova_stendiv. (дата звернення 02.05.2019). – Назва з екрана.
11. Глазычев В.Л. О дизайне / Вячеслав Леонидович Глазычев. – Москва : Издательство «Искусство». – 1970, – 191 с.

12. Джонс Дж. К. Инженерное и художественное конструирование. Современные методы проектного анализа / Дж. К. Джонс; пер. с англ. Т. Л. Бурмистровой и И.В. Фриденберга; под ред. В. Ф. Венды и В. М. Мунипова. – Москва: Мир, 1976. – 374 с.
13. Дизайн интерьера. Мировые имена и тренды, которые они задают. [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <https://xn----7sbbnhakhdi8bc4bb0a6n.in.ua/dizajn-interera-mirovye-imena-i-trendy/> (дата обращения 22.04.2019)].
14. Ермаков М.П. Основы дизайна. Художественная обработка металла ковкой и литьем : учеб. пособие для вузов и колледжей с электронным приложением / М.П. Ермаков. – Москва : Издательство ВЛАДОС, 2018. – 576 с.
15. Жук М.Й. Методологія дизайн-проектування в контексті професійного становлення майбутнього дизайнера середовища / М.Й . Жук, С.В. Чирчик // ВІСНИК ХДАДМ. Дизайн і дизайн-освіта. – №4. – 2013. – С. 4–9.
16. Лоренц Н.Ф. Орнамент всех времен и стилей / Н.Ф. Лоренц. – Москва : Экспо, 2010. – 296 с.
17. Матье М.Э. Искусство Древнего Египта / Милица Эдвиновна Матье. – Ленинград – Москва, 1961. – 606 с.
18. Медведев В. Ю. Сущность дизайна: теоретические основы дизайна : учеб. Пособие / В.Ю. Медведев. – 3-е изд., испр. и доп. – СПб.: СПГУТД, 2009. – 110 с.
19. Медончак А. Г. Основи ландшафтної архітектури, інтер'єру та дизайну архітектурного середовища (модуль «Основи інтер'єру»): навчальний посібник для студентів III курсу зі спеціальності 191 «Архітектура та містобудування» денної форми навчання / Медончак О.Г., Маслова С.А.; за заг. ред. С.А. Маслової. – Полтава: ПолтНТУ, 2018. – 126 с.

20. Михайлов С.М. Основы дизайна : учебник для специальности 2902.00 «Дизайн архитектурной среды» / С. М. Михайлов, Л.М. Кулеева ; под. ред. С.М. Михайлова. – Казань : Новое Знание, 1999. – 240 с.; илл.
21. Моран Анри де. История декоративно-прикладного искусства от древнейших времен и до наших дней / Анри де Моран. – Москва : Искусство, 1982. – 578 с.
22. Музей дизайна. Знаменитые имена [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <https://museum-design.ru/category/slovar-dizayna/imena/> (дата обращения 10.05.2019)].
23. Новое образовательное пространство – новейшая школа будущего [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <https://webart-seo.com/ru/novoe-obrazovatelnoe-prostranstvo/>. – (дата звернения 26.05.2019). – Назва з екрану.
24. Основы декоративного искусства в школе : учеб. пособ. для студентов худож.-граф. фак. пед. ин-тов / ред. Б. В. Нешумова, Е. Д. Щедрина. – М. : Просвещение, 1981. – 175 с.
25. Панкратова А.В. Дизайн интерьера как семиотическая структура : автореф. дис. ...канд. филос. наук / Александра Владимировна Панкратова. – Нижний Новгород, 2007. – 20 с.
26. Раннев В.Р. Интерьер : учеб. пособие для архит. спец. вузов / В.Р. Раннев. – Москва : Высш.школа, 1987. – 232 с. : ил.
27. Раппопорт С.Х. Эстетическое творчество и мир вещей / Семен Хаскевич Раппопорт. - Москва : Знание, 1987. – 63 с.
28. Рац А.П. Основы цветоведения и колористики. Цвет в живописи, архитектуре и дизайне: курс лекций / Александр Павлович Рац. – Москва : МГСУ, 2014. – 128 с.
29. Рунге В. Ф. Основы теории и методологии дизайна : учебное пособие (конспект лекций) / В.Ф. Рунге, В.В. Сеньковский. – Москва: МЗ-Пресс, 2003. – 252 с.

30. Сьомка С.В. Дизайн інтер'єру, меблів та обладнання : підручник / С.В. Сьомка, Є. А. Антонович. – Київ : НАКККиМ, 2018, 360 с.
31. Удріс І.М. Нариси з історії зарубіжного дизайну. Новий та новітній час : навч. посібник для студ. вищ. навч. закладів / І. Удріс, А. Школяр ; Криворізький держ. педагогічний ун-т. – Кривий Ріг : Видавничий дім, 2008. – 251 с.
32. Ференци Б. Очерки по искусству средневековья Франции / Борис Ференци. – Москва : ОРГИЗ ИЗОГИЗ, 1936. – 159 с.
33. Фрейзер Т. Цвет в дизайне. Мастер-класс / Том Фрейзер, Адам Бэнкс. – РИП-Холдинг, 2012. – 256 с.
34. Шилин В. В. Архитектура и психология : краткий конспект лекций / Владимир Владимирович Шилин. – Нижний Новгород: Нижегород. гос. архит. строит. ун-т, 2011. – 66 с.
35. Якобсон П. М. Психология художественного восприятия / Павел Максимович Якобсон. – Москва : Искусство, 1964. – 84 с.

ДОДАТКИ

Додаток А

Рис. А.1. Гуси. Розписи з гробниці Нефермаата та Ітет (Стародавнє царство)

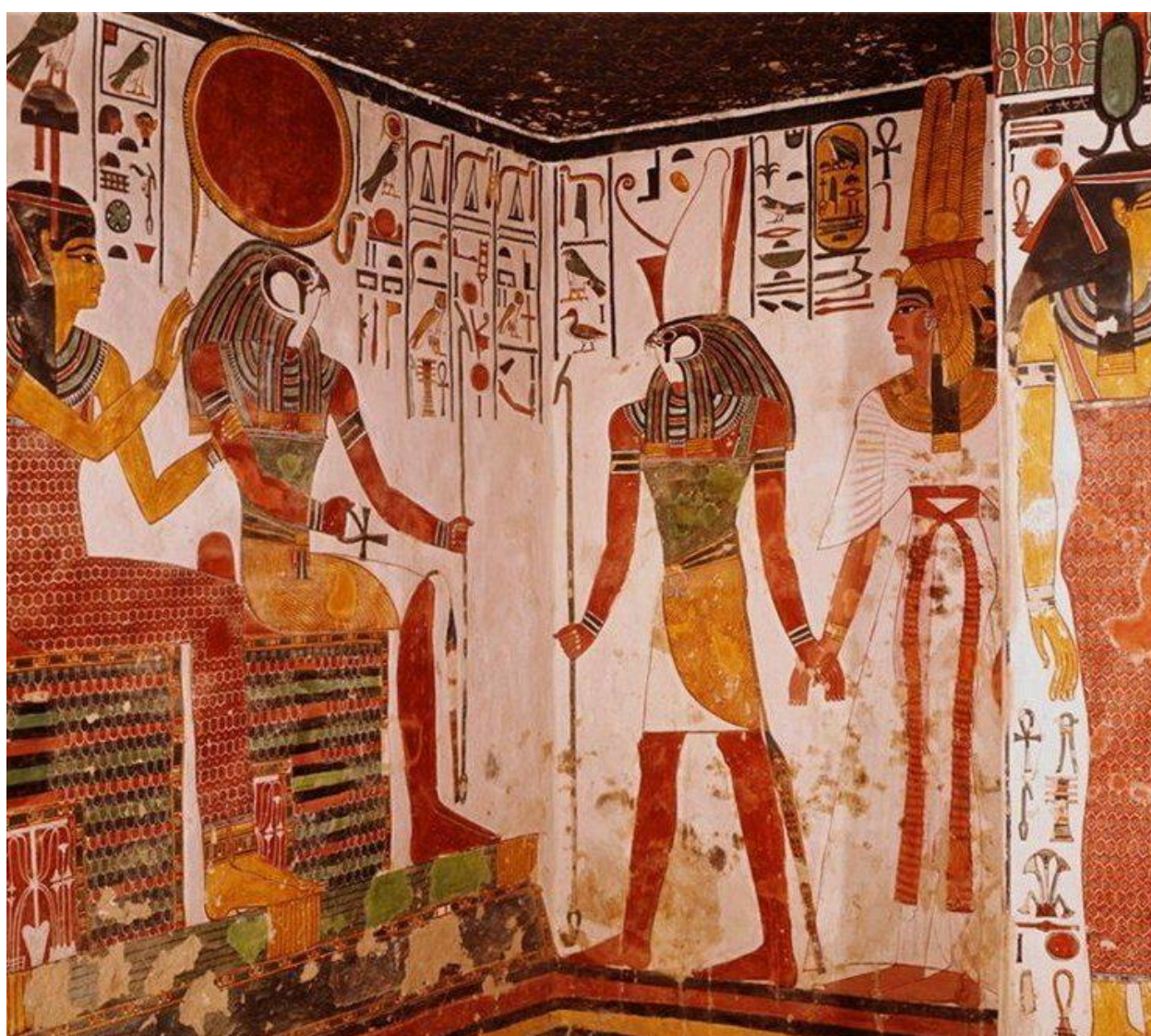

Рис. А.2. Розписи з гробниці Нефертарі (Стародавнє царство)

Рис. А.3. Оздоблення стін врізаним рельєфом (Стародавнє царство)

Рис. А.4. Єгипетські меблі із гробниці Тутанхамона (Стародавнє царство)

)

Б)

Рис. А.5. Фрески: А) Блакитні мавпи; Б) «Караван кораблів» або «флотилія» з Акротирі (Стародавня Греція, Мінойська цивілізація)

Рис. А.6. Давньогрецькі меблі (Стародавня Греція)

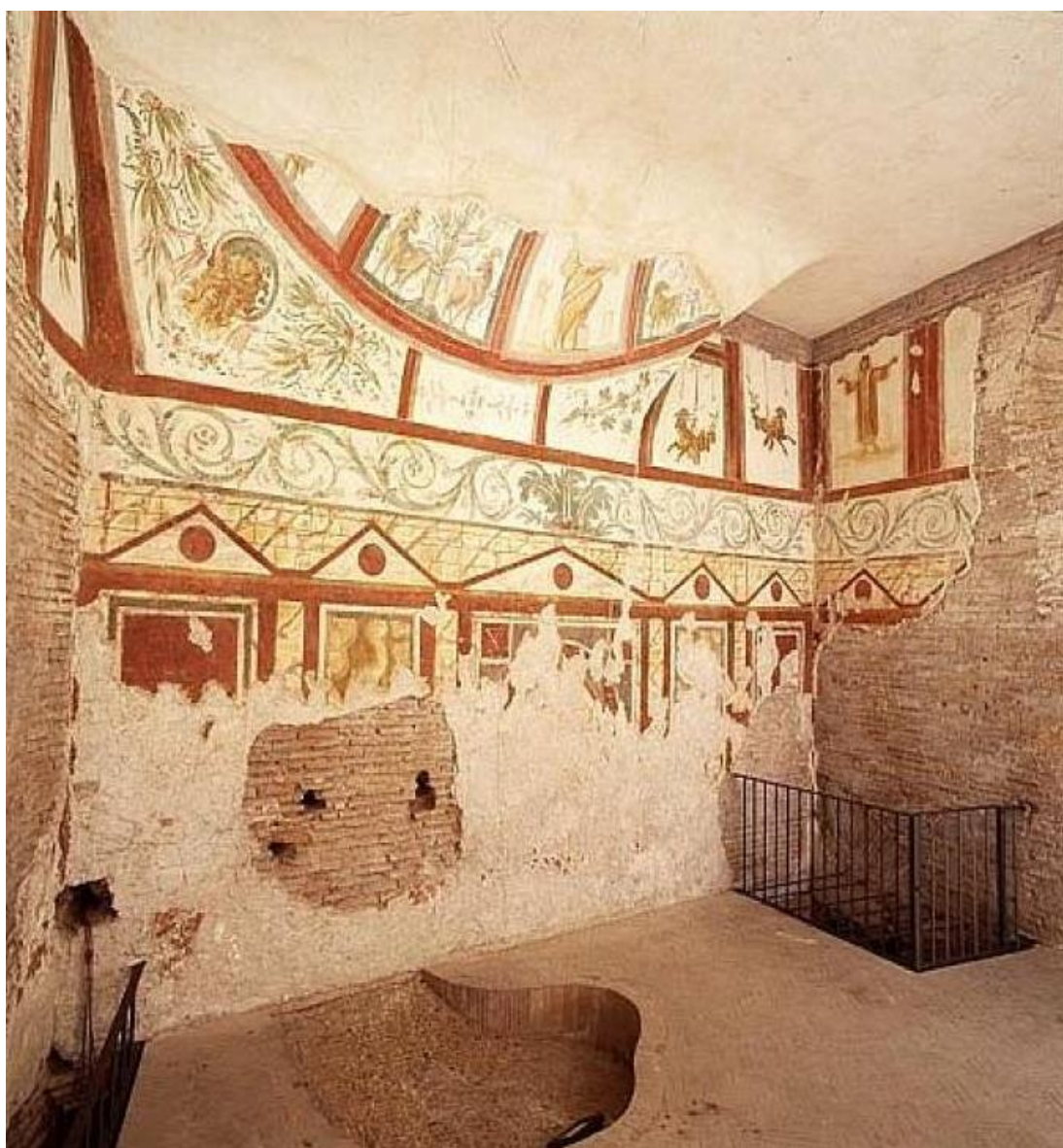

Рис. А.7. Фрески в інтер'єрі (Стародавній Рим)

Рис. А.8. Підлога, вкрита мозаїкою (Стародавній Рим)

Рис. А.9. Меблі: столи на 3-х та 4-х ногах (Стародавній Рим)

Рис. А.10. Отен. Музей. Уламок скульптури з собора XII ст.
(Романський період, Середні віки)

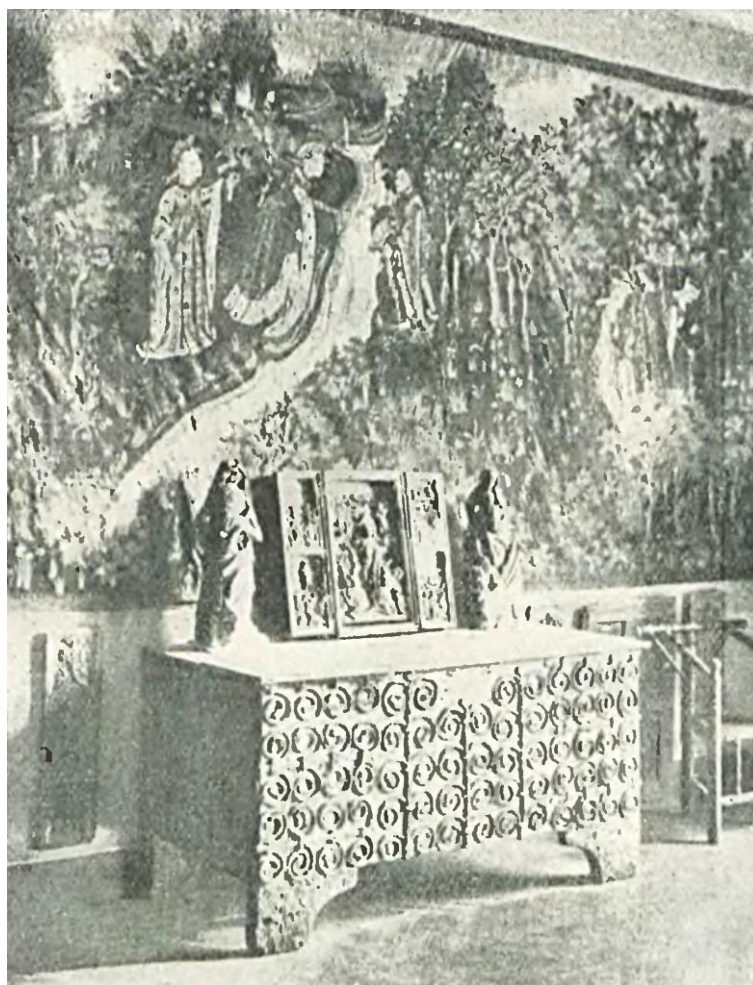

Рис. А.11. Кімната XIV – XVст. у музеї м. Клюні, Франція (Романський період, Середні віки)

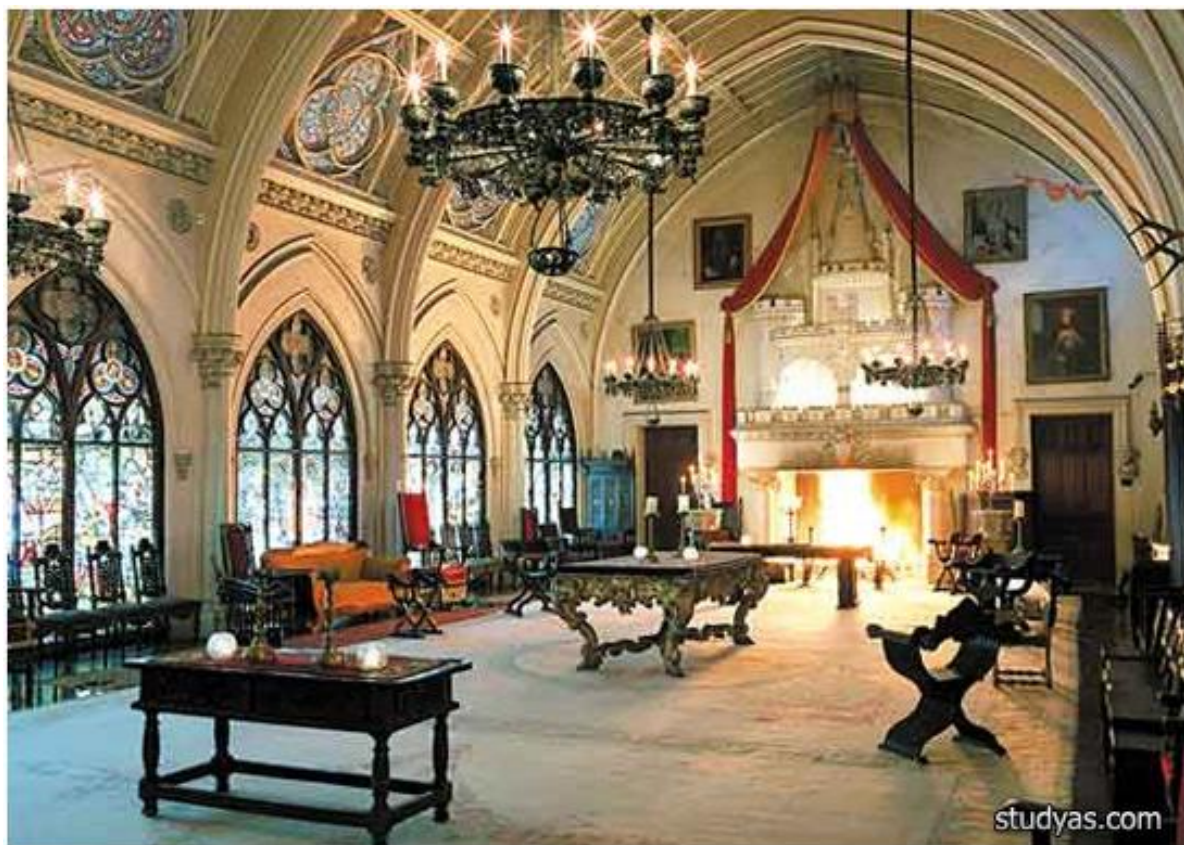

Рис. А.12. Замковий інтер'єр (Готика, Середні віки)

Рис. А.13. Інтер'єр палацу (Відродження)

Рис. А.14. Інтер'єр палацу (Бароко)

Рис. А.15. Інтер'єр палацу (Рококо)

Додаток Б

Рис. Б.1. Інтер'єр будинка дружини, спроектованого Ле Корбюзьє (Франція)

Рис. Б.2. Інтер'єр, меблі, предмети дизайну групи MEMPHIS (на чолі з Е. Сотсас)

Рис. Б.3. Інтер'єр, меблі дизайнера Ш. Перрен (учениця Ле Корбюзьє)

Рис. Б.4. Інтер'єр Domus дизайнера Дж. Понті

Рис. Б.5. Інтер'єри, меблі дизайну Дж. Морріса

Рис. Б.6. Інтер'єр роботи дизайнера М.Ш. Сміта

Рис. Б.7. Інтер'єр роботи дизайнерки К. Уїрстлер

Рис. Б.8. Інтер'єр роботи дизайнера Дж. Ендрюса

Рис. Б.9. Інтер'єр роботи дизайнерки М. Мак Доналд

Рис. Б.10. Інтер'єр роботи дизайнера М. Редда

Додаток Г

Рис. Г.1. Інтер'єри навчальних приміщень (Kastelli School and Community Centre, Фінляндія)

Рис. Г.2. Інтер'єри навчальних приміщень (Університет Viamoda Industrial (Польща))

Рис. Г.3. Дизайн-проект навчального інтер'єру в стилі хай-тек (автори: Д. Бабанін, М. Ряжко, В. Філь, компанія «IQOSA»)

Рис. Г.4 Інтер'єр навчальної аудиторії проектної графіки (Київський національний університет технологій та дизайну)

Рис. Г.5. Кабінет Гендерної освіти кафедри педагогіки (КДПУ)

Рис. Г.6. Аудиторія англійської мови (Київський національний університет)

Рис. Г.7. Аудиторія англійської мови (Курси ЄШКО)

Рис. Г.8. Проект Web art-SEO «Нове освітнє середовище»

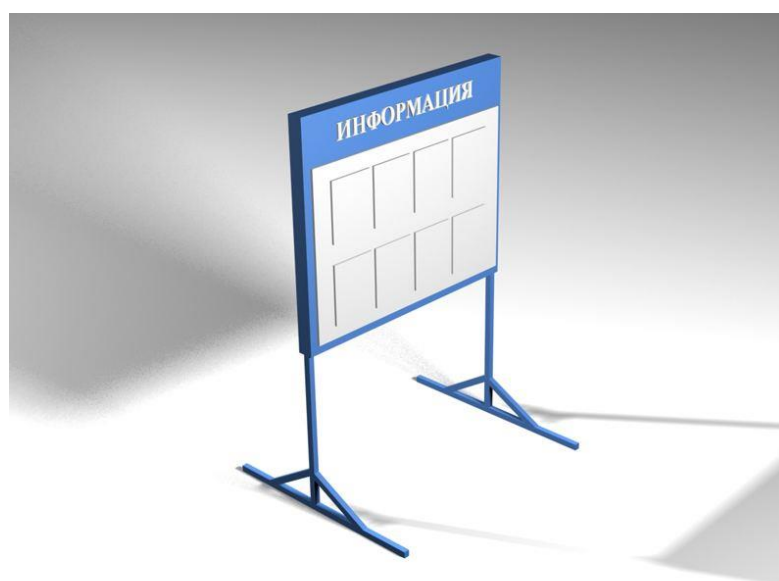
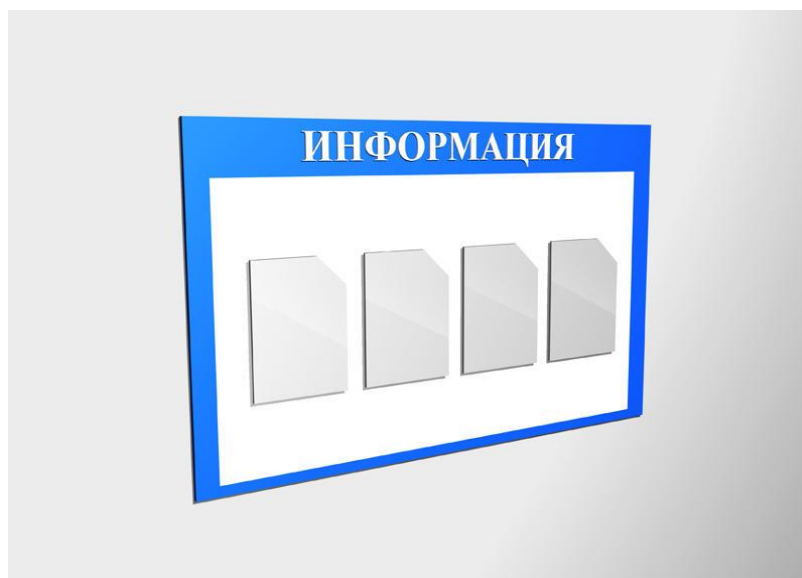

Рис. Г.9. Типові конструкції стендів

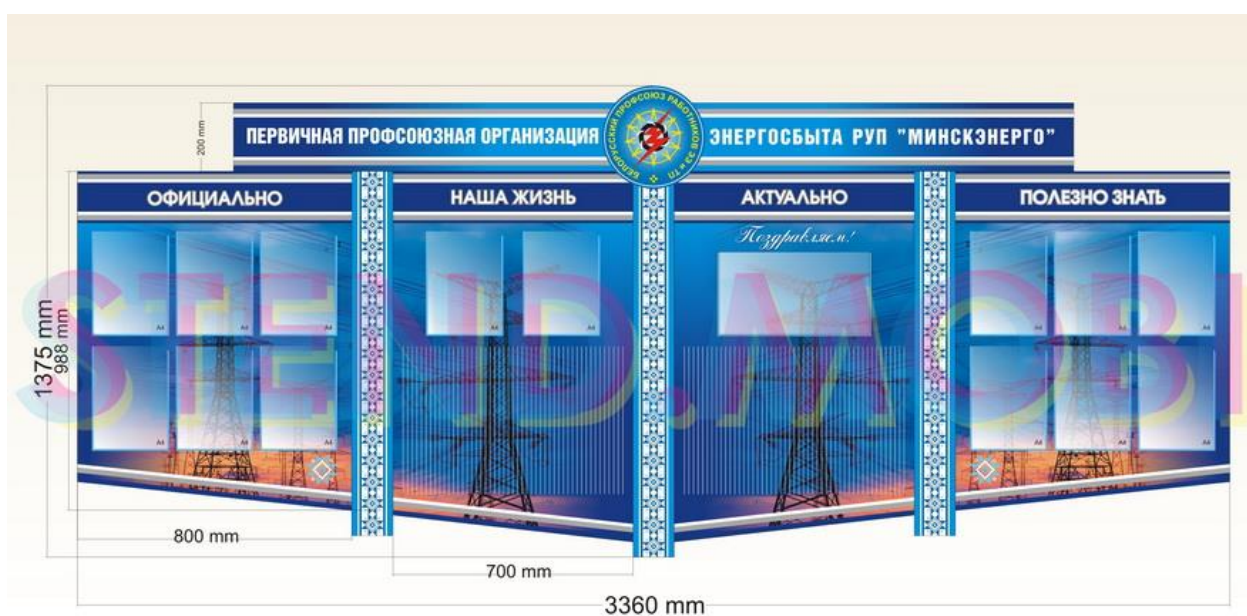

Рис. Г.10. Комплексы настінних стендів

Додаток Д

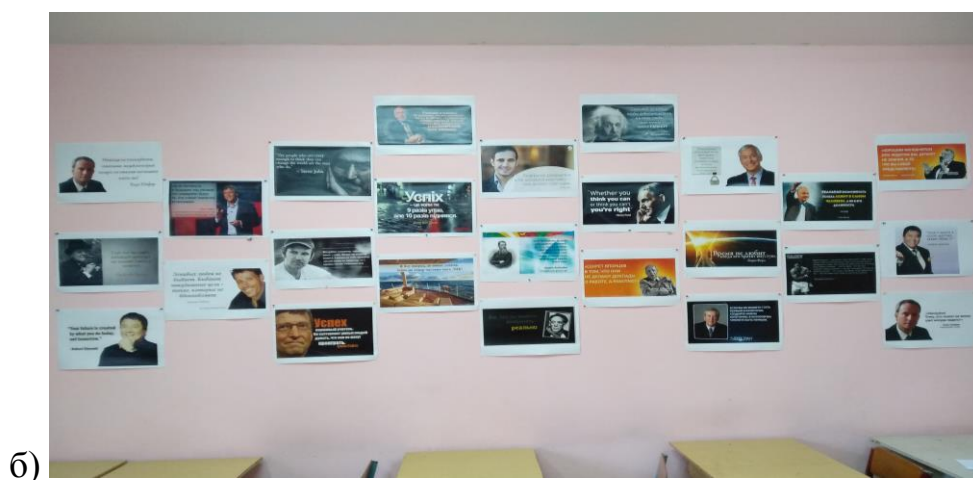

Рис. Д.1. а), б), в) Фотофіксація об'єкту проектування з різних боків

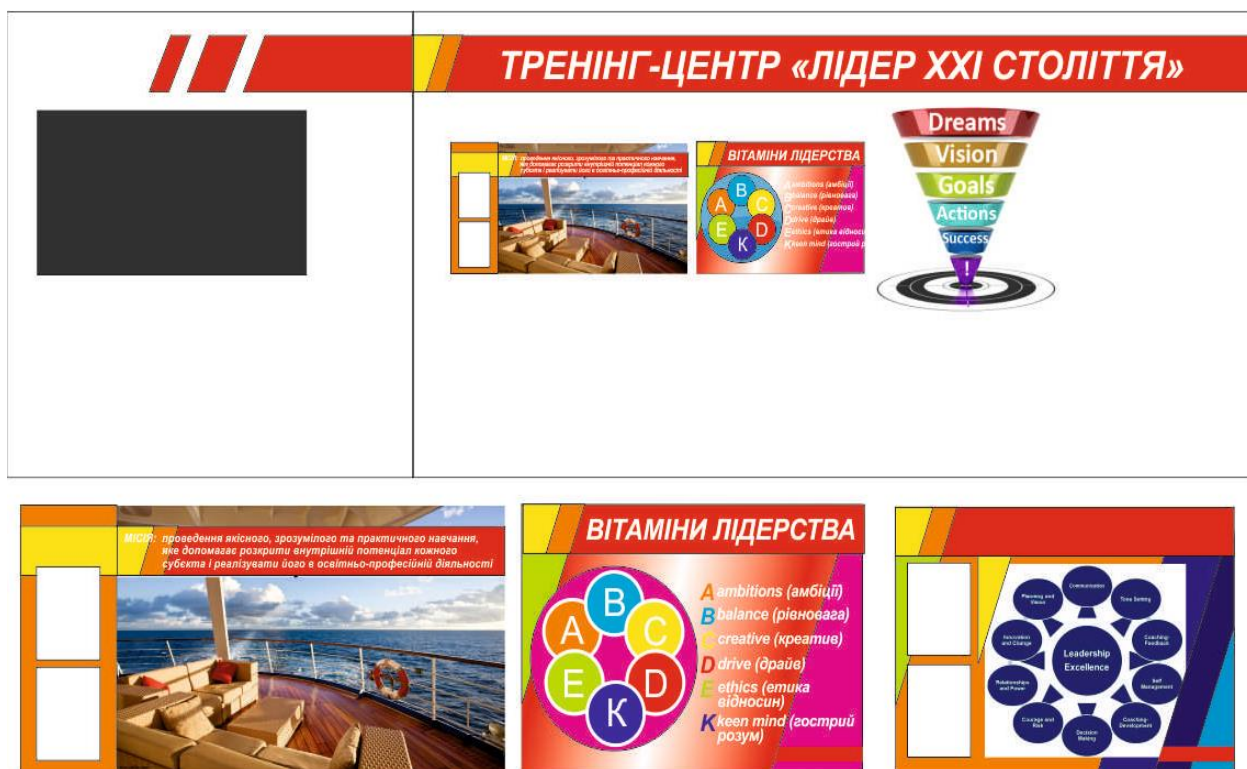

Рис. Д.2. Проміжні варіанти дизайн-проекту ауд. 311 кафедри практичної психології

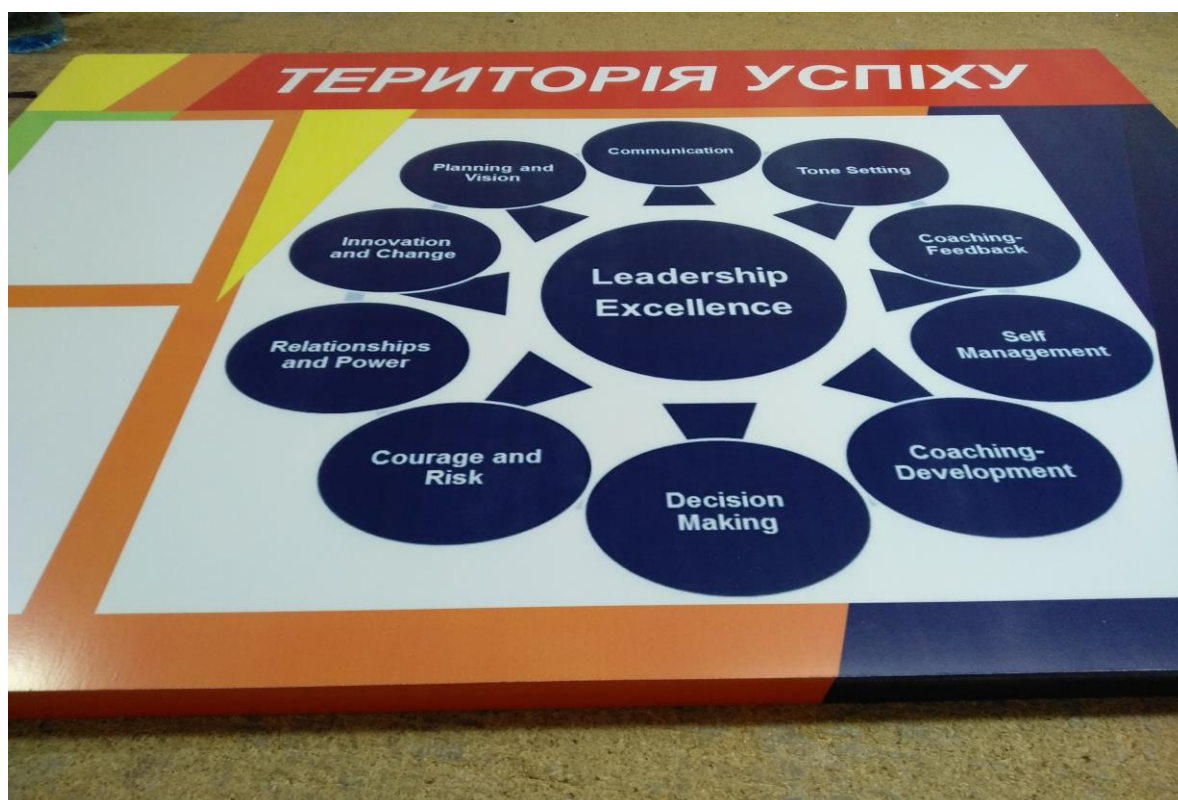

Рис. Д.3. Частина комплексу оформлення - планшет (виконання в матеріалі)

Рис. Д.4. Частина комплексу оформлення - планшет (виконання в матеріалі)

Рис. Д.5. Завершений проект

Рис. Д.6. а), б) Завершений проект (фото з різних кутів зору)